

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési penzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Előfizetési fölhívás.

Szolnok-Dobokamegye termeléséről és gazdasági rendszereiről. Székely Sándortól.

Védőoltás a szerzegő üszök ellen. M. F.

Kormányintézkedés.

A szárnyasok kolerája. (Baromfivész)

Szakirodalom.

A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése. Szűts Mihály. A szárnyasok kolerája. (Baromfivész) Dr. Rátz István. Takarmányművek mesterséges eltartása. Hrablay Emil.

Vegyes közlemények.

A vetések állása Erdélyben. Nemzetközi gazd. congressus Hayeben. A befőzött gyümölcsök eltartása Szobai szököktől. A nehéz és könnyű tehének tejelőképessége. Ha a lónak körömbaja van.

Piaczti értesítő.

Nyilttér.

Előfizetési fölhívás.

Innet-onnat még néhány nap és egy fél-éve lesz, hogy az „Erdélyi Gazda“ jelenlegi újabb formájában és emelkedett szellemi tartalmával pályáját megkezdte. Olvasóink véleményének adunk kifejezést, midőn constáljuk, hogy az új „Erdélyi Gazda“ általános rokonszenvet keltett eddig megjelent számaival és a pártolásra méltónak ítéltetett.

Kérjük ennél fogva lapunk t. pártolóit, hogy az év második felének közeledtére való tekintettel, előfizetéseiket megújítani és lapunkat ismeretkörükben ajánlani s részére újabb pártolókat szerezni sziveskedjenek; mert csak tömeges pártolás mellett adhatunk terjedelmes számokat.

Az előfizetési föltételek lapunk homlokán olvashatók.

Az eddig megjelent összes számok is készletben vannak és egész évre szóló új előfizetőinknek szintén megküldetnek.

Mutatvány-példányokat készséggel és ingyen küldünk.

Kiváló tisztelettel

az „ERDÉLYI GAZDA“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szolnok-Dobokamegye termeléséről és gazdasági rendszereiről.

I.

Thümen német gazda „Elszigetelt Állam“ című munkájában igen szépen fejtegeti a körülméletével a gazdasági rendszerek elhelyezkedését, egyuttal a vagyoni kelendőségének mértékét és a termelés irányát és nagyságát; azonban ha a valóságban tekintjük, ott már nem találjuk az egyes gazdasági rendszereket oly élesen elkülönítve, mint azt a körülmélet-

ben látjuk, hanem lassu átmenetet képeznek; sőt a körök egymásba is vágnak. Mindazonáltal a köröket, — mint átlagokat elfogadhatjuk, különösen ha minden egyes vidék gazdasági rendszerének középpontjául azon piacot vesszük, melyhez tényleg tartozik.

A fennebbiekből kifolyólag a megye minden gazdasága részére külön kellene egy körülméletet felállítanunk; a mi épen oly nehéz feladat, mint a megye gazdasági rendszereitől egyiket vagy másikat elítélni vagy föltétlenül és határozottan legjobbnak mondani; mert a föltételek, körülmények, helyi viszonyok és közgazdasági tényezők határoznak a gazdasági rendszer üzésére nézve. A mint változnak az említett tényezők és viszonyok, a szerint alakulnak a gazdasági rendszerek és változnak a körök.

A körülményeket és helyi viszonyokat kell tehát ismernünk, mert csak azok tekintetbe vételével lehet a megye termelésének irányát, mértékét és a gazdasági rendszereket megállapítani.

Miután a növénytermelés szolgáltatja azon alapokat, melyekből a gazdasági rendszerek fejlődnek: szóljunk egyet-mást röviden a megye termeléséről.

A gyakorlat azt igazolja, miszerint oly növényeket kell termelnünk, a melyek után legtöbb hasznot nyerünk. Azt, hogy mely növénynek termelése jár legnagyobb haszonnal, csak pontos és szigorú számítással lehet meg tudni.

A megye termelésére nagy befolyást gyakorol a természet, munka és tőke közgazdasági tényezőknél kívül a talaj, az éghajlat, a piacok, a vasut, az ország- és vicinális utak, a lakosok száma, a jól értékesíthetőség stb. Igen természetesen, hol a természeti s talajviszonyok s egyáltalán a szereplő tényezők kedvezők: ott belterjesebben lehet gazdálkodni s így többféle növényt lehet termelni; míg ellenben ott, hol az említett viszonyok és tényezők többé-kevésbé kedvezőtlenek: ott a kedvezőtlen mértéke szerint csak külterjesen üzhetvén a gazdálkodást, kevesebb, vagy pláne csak egy-kétféle növényt lehet termelni.

Valamint kevés azon növények száma, melyek a Szamos völgyén okszerű művelés mellett ne volnának termelhetők: épen úgy kevés azon növények száma, melyek külterjes gazdálkodással például a Czibleshez igen közel fekvő helyeken termelhetők volnának. Hasonlóképpen a mint nem lehet veszteség nélkül egyes növényeket belterjes műveléssel sem túlmértékben termelni: épen úgy káros volna egyes helyeken többféle növénynek termelése — külterjes műveléssel.

Általában a termelést nagyban befolyásolják a fő- és melléknövények s azoknak egymás közti aránya is. A főnövényt rendszeren nagy mennyiségben termelik; mert tulajdonképpen ez képezi a főjüvedelmet. A melléknövény csak

másodrendű, kiegészítő szerepet játszik. A kettő közötti összhangot pedig azon körülményben találjuk, hogy a mint nem termelik a főnövényt túlmértékben, épen úgy nem mellőzik az okszerű gazdák a melléknövények termelését sem, mivel ezekre mindig szükség van a gazdaságban, pl. takarmányrépa, tengeri, takarmány-növények stb.

A megye termelését nagyban fokozzák a deési, Szamosújvári, rettegi, kapjoni szeszgyárak, a bethleni mőmalom stb, mennyiben e helyeken nagy mennyiségű gabonát fogyasztanak.

A megye termelését végül a folyók, hegyek stb, nemkülönben a népességi és kulturviszonyok is befolyásolják. A Szamos völgyén például eredményesebb a termelés, mint a magyar-láposi járás hegyes vidékein. A nép zöme oláh, kevés, mondhatni semmi intelligenciával nem bír, érzi az okszerű talajműveléshez teljesen hiányzik; ezért a növénytermelést sem üzhetik okszerűen. A nép különben e megyében egyáltalán kevésféle növényt, többnyire csak egykétfélével termel s igen egyoldalulag üzik a gazdálkodást. A nép általánosan s különösen a tengerit termeli. Vannak azonban a kis- és középbirtokosok között is, kik már nem egyoldalulag gazdálkodnak s előnyösen termelik nemcsak a tengerit, hanem a búzát, árpát, rozsot, zabot, alakort, a hüvelyeseket, kenderet, zabos búkkönyt, tatárkát (haricskát), krumplit stb.

Székely Sándor.

Védőoltás a szerzegő üszök ellen.

A szerzegő üszök főleg Erdélyben és egyes Erdélylyel határos vármegyék területén szokott előfordulni a szarvasmarhák között s helyenkint jelentékeny veszteségeket okoz. A betegséget többnyire a lépfene egy alakjának tartják. A nyírsegen „sistergő tályog“ neve alatt ismeretes. Erdélyben az oláhok „külső armuvá“-nak mondják, ellentétben a lépfenét jelentő „belső armuvá“-val.

Azon kedvező eredmények, melyeket úgy Franciaországban, mint Svájcban és Tiroiban a szerzegő üszök elleni védőoltásokkal elértek s melyekből most már meglehetősen biztossággal lehet az oltások hasznára következtetni, kívánatosnak teszük, hogy azok nálunk is igénybe vétessenek oly vidéken, hol e betegség évenként elő szokott fordulni.

A múlt év tavaszán dr. Hutya Ferencz, az állatorvosi akadémia tanára, Tisza Kálmán kocsordi birtokán járván, arról értesült, hogy az uradalom, Dégenfeld-féle szép gulyájából, évenként néhány növendékállat „sistergő tályogban“ el szokott hullni s hogy e baj a közeli vidéken is, mely úgy, mint maga a kocsordi birtok, igen gyakori és hosszan tartó áradásoknak van kitéve, évenként tetemes veszteséget szokott okozni. Sejtelném, hogy e betegség való-

szinüleg a serczegő üszök, beigazolván találta, midőn az egyik alkalommal egy éppen elhullott állatot boncolt.

Tekintettel a külföldi igen kedvező eredményekre, a védőoltások eszközését javasolta és e javaslat elfogadtatván, május hó 4-én végezte az első, 12-én a második oltást.

A védőoltás némi kockázattal járt. A külföldi statisztika szerint maga a védőoltás egészen 1%-ig terjedhető elhullást szokott okozni. De másfelől eddig ilyen oltásokat csakis nyugati marhán végeztek és kérdés volt, vajjon a magyar szarvasmarha épen oly jól fogja-e tűrni az oltást, mint a nyugati?

Hozzájárul ehhez még azon körülmény is, hogy a folyton szabadon élő, szilaj magyar marha beoltása sokkal nagyobb nehézséggel jár, mint a csendes vérmérsékletű nyugati marháé, eltekintve attól, hogy az oltás technikája jelentékenyen komplikáltabb, mint pl. a lépfene elleni oltásnál.

Az aggodalmak alaptalanok voltak, mert a beoltott állatokon maga az oltás semmiféle bajt nem okozott.

A gulya növendékmarha állománya volt:

18 db egyéves bika,
24 „ egyéves üsző,
38 „ kétéves üsző,
26 „ egyéves tinó,

összesen 106 db.

Az egész állomány beoltása vétetett célba, de az első oltás alkalmával 8 db kiszabadult s ezek, miután befogásuk az esős időben igen nagy nehézséggel járt volna, oltatlanul maradtak (az idősebb állatok nem oltattak be, mert a betegséget ugyanis csak kivételes esetekben kapják meg).

Sem az első, sem a második oltás után a beoltott állatokon megbetegedésnek semmiféle tünete nem volt észlelhető.

Az oltás eredményét illetőleg Bernáth István tiszttartó ur, október 28-án a következőkről értesítette dr. Hutyrát:

„A beoltott állatok az egész nyáron át ugyanazon legelőn tartózkodtak, hol az utolsó négy év alatt évenként 5—7 db hullott el serczegő üszökben. Ez évben azonban csakis a számadógyűlés egy egyéves borjúja hullott el július elején, mely az ő állítása szerint be volt oltva (?). Ezenkívül ugyanakkor egy hároméves bika, mely nem volt beoltva, betegedett meg, de az alkalmazott erélyes sebészi kezelésre meggyógyult. A többi állatok mindvégig egészségesek maradtak. (Az év tavaszán majdnem az egész birtok sokáig víz alatt állott!)

Ezzel ellenkezőleg az uradalomhoz közel eső lápi legelőn a betegség a nyár folyamán oly nagy mértékben lépett fel, hogy az ott legelt szarvasmarhák közül kb. 30—40 db hullott el és az egyes gazdák, kiknek marhája itt legelt, kénytelenek voltak e miatt a jószágot hazahajtani, melyből még otthon is hullottak egyes darabok.

Ezen legelővel szomszédos „ecsedí lápon“, az itt elhelyezett marhacapatok majd mind egyikében szintén jelentkezett kisebb-nagyobb mérvben a betegség.“

Ezekből tehát némi joggal lehet arra következtetni, hogy az oltások a jelen esetben hasznosak voltak és a következtetés annál alaposabb, mert a külföldi tapasztalatokkal tökéletesen megegyezik.

További kísérletek mindazonáltal kívánatosak és pedig annál inkább, mert a gazdaközönség csak akkor fogja a védekezés e módját nagyobb arányokban igénybe venni, ha célszerűségéről és hasznáról saját maga meggyőződött.“

M. P.

Kormányintézkedés.

A szárnyasok kolerája (baromfivész) ügyében a földmivelésügyi magyar királyi miniszter 25,850. sz. a valamennyi gazdasági egyesülethez a következő leiratot intézte:

Hazánk kiviteli kereskedelmében a baromfi-termények, mintegy 13 millió forinttal szerepelnek; látható tehát, hogy a baromfitenyésztés hazánkban nagy jelentőséggel bír.

Sajnos azonban, hogy ezen, főleg a kisbirtokok kezében levő és azok anyagi jólétét jelentékeny mérvben előmozdító gazdasági ágban, az ugynevezett tyukkolera pár év óta nagy károkat okoz, olyannyira, hogy egész vidékek baromfiállományát kipusztítva, a kisbirtokos osztály vagyonán érzékeny csorbát üt és azok megélhetési viszonyait súlyosbitja.

Ezen csapás nemcsak hogy nem szűnik meg, de évről-évre mind nagyobb mérvet ölt elterjedése, úgy, hogy hazánk szépen föllendült baromfitenyésztését, illetőleg baromfikereskedését igen nagy mértékben veszélyezteti.

Szükségesnek vélem tehát ezen pusztító járvány terjedésének gátat vetni, erre legalkalmasabb eszköznek tartom a közönséget fölvilágosítani a felől, mily módon óvhatja magát a betegség behurcolásától és ha a veszély kitört, mily módon járjon el annak megszüntetését illetőleg.

Erre való tekintettel dr. Rátz István állatorvosi akadémiai rendk. tanárnak, a szárnyasok cholériáját tárgyaló népszerű ismertetéséből két példányt oly fölkéréssel küldök meg az egyesületnek, hogy ezen munkát minél szélesebb körben megismertetni sziveskedjék.*)

Budapesten, 1891 évi május hó 26-án.

Bethlen.

Szakirodalom.

A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése. Irta Szűts Mihály. II. kiadás. Debreczen 1890. Ára: 1 frt 50 kr.

Alig van egy érdekebe vágóbb ügye a mezőgazdának, mint a jégkárbiztosítás ügye. Irtózat az a kár, a mi a jégverések következtében évente, a gazda szorgalmának gyümölcséből tönkre megy és a biztosítás mégis nagyon lassan terjed. Nem csoda, mert egyrészt magas a biztosítási díj is, de másrészt az e téren járatlan gazda gyakran alig kap többet jelentékeny kára után a semminél, mert a liquidáló *inspector* a gazda érdekeit nem, hanem csak a társulatét tartja igen sokszor szem előtt.

Az itt jelzett munka azonban megtanítja mindarra a gazdát, a mit a jégbiztosítási ügyletnél tudnia szükséges egy a biztosítás eszközésére, mint az azzal összefüggő mellékkörülményekre, valamint saját érdekeinek védelmezésére nézve.

Ép azért melegen ajánljuk olvasóinknak e művet, mint a magyar szakirodalomnak e nemből egyedüli termékét, mellyel a kezükben nyugodtan eszközölhetik biztosításaikat és bizalommal nézhetnek jégkáraik lebonyolítása elé.

A szárnyasok kolerája (Baromfivész) Népszerű ismertetés. Irta a földmivelésügyi m. kir. ministerium megbizásból Dr. Rátz István állatorvosi akadémiai rk. tanár. Budapest 1891. A szerző 41 nyolczadrét oldalon behatóan és a laikus által is könnyen érthető modorban tárgyalja a baromfi-vészt, mely egy-egy nyáron néptelenné teszi a baromfi-udvart és szakértő tanácsokat ad az ellene való védekezésre.

A mű tartalma a következő: Bevezetés. A szárnyasok kolerájáról általában. A szárnyasok kolerájának okáról. A szárnyasok kolerájának terjedéséről. A szárnyasok kolerájának tü-

*) A szóban lévő ismertetésnek rövid kivonathan való közléséről az erd. gazd. egyeslet gondoskodott, mely azonban az érdeklődőknek, a ministeriumtól a fizetést is kéri, ha e végett hozzá fordulnak.

nete és lefolyása. A betegség gyógykezelése és a védőoltások. Óvintézkedés és fertőtlenítés. A kolerás szárnyasok húsáról és tojásairól.

E jeles művet melegen ajánljuk olvasóinknak.

A mezőgazdák figyelmébe. A zöld lóhere, luczerna, rétifű, szóval az összes zöldtakarmány, valamint a gumós és gyökérfélék okszerű eltartása, besavanyítása és mesterséges sajtolása körül igen időszerű és gyakorlati utmutatást ad a Hreblay Emil-féle „Takarmányművek mesterséges eltartása“ cz. mű, mely rövid idő óta a legnagyobb elterjedésnek örvend. Nincs egyetlen uradalom vagy öngazda, ki hasznát ne vehetné e műnek, miért is e helyen sem mulaszthatjuk el azt a gazdaközönség b. figyelmébe ajánlani. A mű ára 86 kr. és megrendelhető Kassán a „Gyakorlati Mezőgazda“ cz. lap kiadóhivatalában. Az ár előleges beküldése mellett, a mű azonban azonnal és bérmentve küldetik.

E műnek ára, bár az 124 nagy réti lapot foglal magában, több csinos ábrával diszítve, oly csekély, hogy bárki is, ki a takarmányművek újabb eltartási módjait ismerni akarja — megszerezheti.

Vegyes közlemények.

— A vetések állása Erdélyben a múlt heti jelentések szerint következő: A búza kalászát nagyobb részt kihányta, mely az esős idők alatt szépen fejlődött. Általában szebb kalászt hozott Csik-, Fogaras-, Háromszék- és Hunyadvármegyékben, míg Alsó-Fehérben helyenként vékony és ritka s itt-ott üszkös is. A rozs már elvirágozott; a buzánál határozottan jobb s helyenkénti ritkaságát a szépen fejlett kalászok pótolják. Az árpa kalászát hányja s bár szára több helyen rövid maradt, nagyjára kielégítő. A zabot csak gyenge középnek lehet mondani, habár néhol szép. Sok helyen vadrepzével van tele. A török-búza elég jól fejlődik; a korai szebb. Első kapálását most fejezik be. A hüvelyes és kerti vetemények szépen gyarapodtak, jobbra most virágoznak. A burgonya szintén szépen fejlődik, sok helyt virágozik. A komló szép és bő termést ígér, különösen Háromszék sepsi aljárásában. A legelők és kaszálók gyarapodnak, bár a fü-termés némely helyen csak gyengének mutatkozik. A szőlő most virágozik, szépen fejlődik. Általában közép terméssel bíztat. A gyümölcsökből igen sok lehullott, egyes fajokból azonban néhol közép termésre számíthatnak.

— Nemzetközi gazdasági congressus tartatik f. é. szeptember hó 7—12-ig Haye-ben (ejtsd: é = Hága) Dél-Hollandiában. A részvételi díj 10 frt, mely a végrehajtó-bizottság elnökségéhez Haye-be küldendő. Ugyanott nyerhető program és bővebb tájékozás. A congressus programja az érdeklődőknek, szerkesztőségünkben is betekintésre bocsátatik.

— A befőzött gyümölcsöknek tudvalevőleg igen nagy ellensége a penész, annyira, hogy bármily gondosan bekötöztessék is az üvegek szája, a levegő bejutása következtében a befőzött gyümölcsnek gyakran felét tönkreteszi a penész, melynek csirjai a levegővel bejutnak. A romlasi csiráknak a befőzöttökben megölése végett a gyümölcsöt a cukorszörpbe rakás után még rendesen kifőzik. Itt, ha a főzés kellő időig történik, hiba nem csuszhat be a kezelésbe, mert a főzés által a penész-csirák csakugyan megsemmisíttetnek. Hogy azonban a gyümölcs a levegővel bejutható penész és erjesztő-gombák romboló hatásától is megoltalmaztassék, el kell a levegőtől zárni. Az elzárásnak legelterjedtebb módja tudvalevőleg az üvegeknek marha-hólyaggal vagy pergamentpapírral bekötözésében áll. E mód azonban egyáltalában nem nyújt tökéletes biztonságot. Egy német gazda azt ajánlja, hogy a befőzött üveget felfőzés után annyira töltsük meg, hogy

körülbelül egy cmtr. széles lézag maradjon vissza. Ezután pedig olvasszunk fel sárga szurokot s evőkanálnyit öntsünk mindegyik üvegbe. A szurok a felületen marad s az üveg tartalmának lehülése után megmered és egy levegő által teljesen áthatatlan réteget képez, mely alatt a gyümölcs felhasználásakor az üveg száját csak egy forró vízbe mártott ruhával kell körülcsavarni. A szurok-réteg széle feloldatván, a többi, még merev rész könnyen kivethető. Ezen eljárást mi is megpróbáltuk és kitünőnek találtuk, csak hogy mi a szurok helyett a sokkal könnyelmesebben kezelhető és sokkal tisztább paraffint használtuk, mely az elzárást éven oly jól teljesíti, mint a szurok.

Szobai szökőkút. Alig képzelhetünk magunknak kedvesebb és szebb szobai dísz, egy virágokkal díszített kis szökőkútnál, vagyis egy virágasztalnál, melyen vizugarak lövellnek a virágok közt. Ilyen szökőkútakat készítenek lehet venni, de maga is megcsinálhatja azt a virágkedvelő. A dolog igen egyszerű. Azt hiszem, minden házban találkozik oly pléhedény, melyet viztartónak, vízmedencének lehet használni. Ezt az edényt felül az egyik oldalán kilyukasztjuk, hogy felakaszthassuk, a fenekébe pedig a bádossal csövet illesztetünk. Az így elkészített edényt a falra akasztjuk, vagy állványra állítjuk s úgy elburkoljuk vagy elrejtjük, hogy ne lássák s a falat el ne éktelenítse. Egy megfelelő üvegcsovét a virágasztal falának megfelelően s közepén függélyesen felfelé görbitvén, az egyik végét vékonyra huzzuk. E vékony vége köré egy kis kőhalmot rakunk, melyből a cső vége csak kevéssé kiemelkedik; a másik végét pedig a gummissóval falon függő edény csővével kötjük össze. Az edényt megtöltjük vízzel s a szökőkút azonnal működik. Egy hatliteres edénnyel ellátott szökőkút, ha a csöve elég finom, 1 1/2—2 óráig működik. A vizugar magassága a cső finomságától és attól függ, hogy mily magasan van a viztartó fel-függesztve. Magától értetődik, hogy a virágasztalnak bádoggal béleltnék kell lenni s hogy fenekébe csövet kell illeszteni, a melyben a víz az alája állított edénybe folyhat. A fentemlített üvegcső helyett vékony ólomsóvet is használhatunk, melyet sokkal könnyebben hajlíthatunk.

A nehéz és könnyű tehének tejelő-képessége. Az állattenyésztők közül sokan azt hiszik, hogy a tejelő állatok súlyát nehéz bikák által nemzedékről-nemzedékre növelni kell. És többeknek csakugyan sikerült is ezáltal elérni azt, hogy a tehének több tejet is adtak. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a jó tejelő állat alatt mit kell érteni. A legjobb tejelő állat az, mely különben egyenlő körülmények közt egy bizonyos testsúlyból, tehát egy mázsa élő-súly egy bizonyos takarmány mennyiség után egy év alatt legtöbb és legjobb tejet ad. Természetes, hogy nagyobb, illetőleg nehezebb tehének különben egyenlő körülmények közt is rendszeren több tejet adnak, mint a kisebb vagy könnyebb tehének. A nagyságnál azonban nagyobb befolyással van a tejelő-képességre a tehén szervezete, típusa, mely rendszeren a származástól függ. Nagy állatok rendszeren erős szervezetűek, melyek a takarmányt nem annyira tejjé, mint inkább húsá változtatják át, úgy, hogy az ilyen állatok aránylag kevesebb tejet adnak, mint a gyengébb szervezetű kisebb tehének.

Ha a lónak körömbaja van. A lónak körömbaja ha nem is veszélyes, de mégis oly baj, mely miatt lovat munkára nem használhatván, — a gazdának a mulasztás által esik a kára. Jó ilyenkor, ha oly szert használunk, mely a bajt hamar elmulasztani képes. Ilyen szer pedig a körömbajra a következő folyadék: Venni kell a patikában 20 gr. aloë tincturát s egy lat ólomecetet — ezt jól összekeverjük s ebből öntünk a sebre, melyet aztán kócczal kell betömnünk.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legujabb jelentés. Buza 76—81 kg. 9 frt 60 kr.—10 frt 10 kr. Rozs 70—72 kg. 7 frt 50 kr.—7 frt 70 kr. Arpa 60 66 kg. 6 frt 20 kr.—6 frt 50 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 10 kr.—6 frt 40 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 05 kr.—6 frt 95 kr. Köles 7 frt 40 kr.—7 frt 70 kr.

N.-Várad. Junius 16. Tiszta buza 7 frt 15 kr. Elegybuza 5 frt 78 kr. Rozs 5 frt 48 kr. Arpa 4 frt 35 kr. Zab 2 frt 86 kr. Törökbuza 5 frt 18 kr. hl.ként. Széna kötetlen 3 frt. Alomszalma 1 frt 50 kr. mmként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.
(Árak krajczárookban.)

A piaczi cikkek	Mérték	Brassó	Csikseredea	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	730	—	780	700	650	700	—
Elegy buza	"	480	—	680	500	550	650	—
Rozs	"	450	—	640	500	500	500	—
Arpa	"	430	—	—	—	—	—	—
Zab	"	300	—	700	300	350	280	—
Törökbuza	"	480	—	680	450	450	525	—
Széna	q.	180	—	420	280	200	200	—
Szalma	"	80	—	200	180	100	140	—
Túzifa	km	260	—	220	260	200	200	—
Marhahus	kg.	48	—	40	44	44	38	—
Junius		12	—	16	17	13	13	—

A piaczi cikkek	Mérték	Fehérvár	Nézd-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	hl.	—	720	837	635	725	640	700
Elegy buza	"	—	—	—	540	625	540	500
Rozs	"	—	460	770	445	550	440	450
Arpa	"	—	410	—	—	—	—	—
Zab	"	—	300	600	305	350	290	300
Törökbuza	"	—	520	588	445	500	480	460
Széna	q.	—	350	290	115	500	160	150
Szalma	"	—	100	200	70	260	110	120
Túzifa	km.	—	250	300	225	220	300	180
Marhahus	kg.	—	44	46	44	44	50	46
Junius		—	11	11	18	18	12	11

A piaczi cikkek	Mérték	Seps-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv.-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	700	650	—	650	675	—	—
Elegy buza	"	660	600	—	600	600	—	—
Rozs	"	450	—	—	575	540	—	—
Arpa	"	440	400	—	—	—	—	—
Zab	"	290	290	—	300	325	—	—
Törökbuza	"	520	470	—	525	525	—	—
Széna	q.	400	200	—	200	250	—	—
Szalma	"	150	140	—	130	150	—	—
Túzifa	km.	160	180	—	180	240	—	—
Marhahus	kg.	44	44	—	40	44	—	—
Junius		15	15	—	13	16	—	—

Kolozsvár, 1891. június 11. Tisztabuza 8 frt 50 kr. 9 frt. Rozs 6 frt 80 kr.—7 frt 20 kr. Törökbuza 6 frt 40 kr.—6 frt 60 kr. Zab 5 frt 80 kr.—6 frt — kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm.-ként. Marhahus 50 kr. kg.

Állatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár június 17. és 18-án Szarvasmarha felhajtattott m. e. 200 drb; eladatott 98 drb. Ló felhajtattott mintegy 18 drb; eladatott 6 drb. Juh felhajtattott m. e. 150 drb; eladatott 70 drb. Sertés felhajtattott m. e. 400 drb; eladatott 250 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Junius 12-én. Heti üzlet: Gyengén tartott árak mellett lanya. Heti átlag árak: magyar válogatott árú 260—360 kilogramm nehéz 43 1/2—45 kr; 180—260 kg. nehéz 45—46 kr; öreg 300 kg. túli 41—42 1/2 kr; vidéki sertés 41—47 kr; szerb 45—46 1/2 kr. tiszta kilogrammként Páronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény. Elétségárak: Tengeri új 6 frt 60 kr; árpa 6 frt 90 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen Heti állatvásár június 15. és 16-ikán. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 1295 darab; eladatott 616 drb. Ló felhajtattott 765 drb; eladatott 200 drb. Irányzat: gyenge. Sertés felhajtattott 1850 drb; eladatott 1372 drb. Irányzat: élénk.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR. *)

Szives tudomásul!

5% Magyar papíráradéknak

ez év

Junius hó 1-én

esedékes szelvényeit

**mai naptól fogva
DIJMENTESEN**

beváltja,

REGALE-UTALVÁNYOKAT

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön meg-
terítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti

FOLLY VICTOR

18 (5—32.)

**bank- és pénzváltó-üzlete
KOLOZSVÁRT.**

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnének. de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél czime is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

A kolozs-monostori gazdasági tanintézetet sikerrel végzett és több évi gyakorlattal bíró családos gazdaság kezelő gazdasági állást keres. Czime P. K. jegy alatt megtehető a kiadóhivatalban.

Egy női ten szántartó azonnal alkalmazást találhat Hol? mondja a kiadóhivatal.

Eladás és vétel

Eladó repcze. Fiátfalvi biratokomon jó minőségű, kapált, tehát gazmentes repcze-termés mutatkozik. Hajlandó vagyok ebből a sz.-kereszturi állomásról — métermázsánként 20 frtjával (a jó minőségű új zsákokat is beleértve) — vetőmagnak küldeni. Ugron Zoltán. Fiátfalva, u. p. Sz.-Keresztur.

Kínálatik megvételre egy egé-

szen új, kitűnő szerkezetű Tricycle 200 frtért (vétélára 380 frt volt). Értekezhetni a kiadóhivatalban.

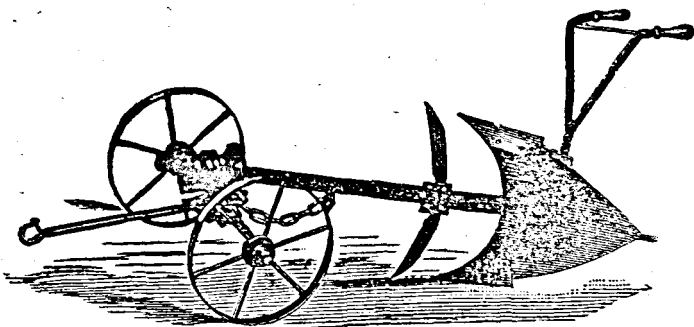
Kerestetik egy 500—600 holdas földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok D. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Két jó karban levő gözcséplő-garnitúra teljes felszereléssel eladó. Tudakozódhatni B. P. jegy alatt a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Bögöz községében a Nagy-Kukülló folyón levő két hsztelő malom (mind-

kető 4 kövű) együttesen 3 vagy több évre haszonbérbe adó Évi bér 1200 forint, avagy megfelelő mennyiségű gabona. Mindkét malom most lett újra építve és június hó 8-án átvehető. Bővebb felvilágosítást ad Ugron János Székely-Udvarhelyen

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) **SIMONFFY ISTVÁN** (24 52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket. Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányából, nevezetesen egyes, kettős és három borozás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal Árjegyzékek kívánatra hármentve küldetnek

Védelmet

carbolineum

nyújt. Együttal legolcsóbb és legjobb dióbarna festék fatárgyakhoz, melyeknek 3-4-szeres tartósságot ad. Leírásoki nyen. 5 kg. postán 1 frt 50 kr., 100 kg. 16 frt loco Bécs.

Csekély kiadás. 1000-szeres haszon.

Olcson szállítatik továbbá fedéllemez, szabadalmazott merevedő kátrány, pata-, bőr- és kocsikenőcs, kárbolsav stb.

Barthel Mihály és Tsa Bécs, X., Keplergasse 20. (Alapított 1781.)

marhavész, sertések orbánca, istállókban a legyek, mindennemű férgek ellen, a fa rothadása, korhadása, duzzadása és megvetemedése ellen. nedves falak ellen, egyedül csak az elismert legjobb eredeti Barthel-féle 49. (5-10).

BALOGH JÓZSEF

PUSKAMŰVES ÉS MECHANIKUS KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a n. é. helyi és vidéki közönség b. figyelmébe ajánlani fegyver- és lőpor-raktáramat, melyet főtér, Báró Radák-ház, hátul az udvaron minden e szakmába vágó vadászati kellékekkel elláttam, u. m.: fegyverek a legközönségesebbtől a legjobb minőségig, lefoucheux és lancaster, továbbá szobafegyver, szobapisztoly és revolverek nagy választékban.

Lőporok különböző minőségben, serétek, golyók, üres és kész töltények a legjutányosabb árakban s mindenkor raktáron kaphatók.

Fegyverjavításokat, becseréléseket, villanycsengők bevezetését, villámhári tókat a legújabb szabadalom szerint eszközölök.

Továbbá galvanoplasztikai munkákat, u. m. aranyozás, ezüstölés, nickelezés stb. a legjobb kivitelben és jutányosan tejesítik.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan eszközölk.

Becsés pártfogását kéri

teljes tisztelettel
BALOGH JÓZSEF.

45. (7-20)

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állatkiaállítás Szakosztályának

az egyleti irodában lévő

nyilvántartási könyvébe a következő eladó állatok vannak bejelentve:

40 darab félig hizott, fehér, magyar ökör.

60 „ fiatal, fehér igás tulok

4 „ herélt hámos ló.

500 „ orbáncz ellen oltott malacz.

62. (2-x.)

Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt (bel-középutca 11. sz.)

Alapított 1858-ban.

Ő es. és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntője Kolozsvárt, belmonostor-uteza 12. szám

Ajánlja gyártmányait, mint magyar különlegességet
KUTAKBAN és mindennemű szivattyukban, tüzi- és kerti fecskendőkben. Ajánlkozik **köz- és magán-fürdők** felszerelésére, szagmentes ürszékek felállítására.

25. Elvállal (18-30.) teljes vízvezetékek és csatornázások berendezését, varosok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett. minden viziművi munka gyors és pontos kivitelére Képes árlapok és részletes költségtervezetek kívánaira díjmentesen küldetnek Egyetlen belföldi szivattyu-gyár!

Módszerem az 1887-ki párisi kiállításon az arany éremmel lett kiténtetve.

A CSIPERKE-GOMBA (champignon) tenyésztésének gyakorlati módszere. Irta Petriný Sándor gyak. gombatenyésztő. — Szerző kiadása.

Kapható: Budapest, IV, Muzeum-körut 35. — Ára 1 forint.

Bevezetés, Leveles gombák, A csiperke-ke-ágyak száraz lócitromból és meleg szervezése, A csiperke képződése és szaporodása.

A csiperke-ágyak elkészítése.

A trágya és annak előkészítése, Csiperke-ágyak földalatti helyiségekben, Csiperke-ágyak ellátása c irával, A takaróanyag és víz, A gombacsira előállításának módjai.

Különböző módszerek csiperke-ágyak készítésére Csiperketenyésztés szabadban, Csiper-

ke-ágyak száraz lócitromból és meleg trágyából, Csiperketenyésztés dínye- és ugorkaágyakban, Száritott tehéntrágya alkalmazása csiperketenyésztéshez. Különböző anyagok felhasználása és a saletrom alkalmazása, Timárcser alkalmazása, Csiperketenyésztés növényházakban, fűtött helyiségekben, szobában stb, istállóban, dr. Labourette modorában, A csiperkéek szedése, b tegségei, ellenségei, eltartása, elkészítésének módjai.

51. (7-8.)

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják *gyümölcsfák, rózsatövek* nemesítésére, *beteg fák* gyógyítására. *Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta.* Kapható (9.) (24-52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30
300 „ „ „ „ —85
150 „ „ „ „ —45

Elismert levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlőszeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kiténtetve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főtér 13. sz. a. (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékieleg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvevényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárusítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá ugy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe ho nak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánizését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálók minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (25-52.)

Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**